

Plan for praksisopplæringen i grunnskolelærerutdanningen 5.-10.trinn

Grunnskolelærerutdanningen skal kvalifisere lærere til å utøve et krevende og komplekst yrke i et samfunn preget av mangfold og endring. Gjennom studiet skal det legges til rette for at studentene tilegner og utvikler grunnleggende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å kunne møte oppgaver, utfordringer og ansvar som læreryrket innebærer. Praksisopplæringen skal være en integrert del av utdanningen, og utgjør en viktig læringsarena for utviklingen av en samlet lærerkompetanse. Praksis skal være virkelighetsnær. Studentene skal møte dagens skole, og i møtet med det enkelte barn, som klasseleder og kollega få erfare læreryrkets mangfoldighet og skolen som organisasjon. Samtidig skal det legges til rette for at studentene med grunnlag i erfaringsbasert kunnskap, faglig teori og relevant forskning, kan reflektere over dagens praksis som utgangspunkt for morgendagens skole.

Forventet læringsutbytte 1.studieår

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om lærerens rolle
- har kunnskap om læring, læreprosesser, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter som grunnlag for læring
- har kunnskap om elevenes utvikling og bakgrunn som utgangspunkt for læring
- har kunnskap om kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser
- har kunnskap om observasjonsmetoder

Ferdighet

Studenten

- kan sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning
- kan legge til rette for utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i arbeidet med fagene
- kan bruke ulike arbeidsmåter og læremidler i undervisningen tilpasset 5.-10.trinn
- kan observere og lede elevers læringsarbeid

Generell kompetanse

Studenten

- kan diskutere undervisning og læring, fag og elever i lys av profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- kan vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kan håndtere ulike typer tilbakemeldinger

Forventet læringsutbytte 2. studieår

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om elevvariasjoner og tilpasset opplæring
- har kunnskap om kulturelt mangfold og flerspråklighet

Ferdighet

Studenten

- kan utvikle mål for opplæringen i ulike fag og vurdere elevenes måloppnåelse
- kan møte mangfold og elevvariasjon gjennom differensiert opplæring
- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i et flerkulturelt læringsfellesskap
- kan være tydelig leder og lede læringsarbeid ved å differensiere og variere arbeidsmåter etter gruppestørrelse og undervisningens hensikt
- kan med utgangspunkt i relevant teori velge og bruke aktuelle kartleggingsverktøy i opplæringen
- kan bruke vurdering som del av læringsarbeidet og legge til rette for elevenes egenvurdering

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt om grunnleggende ferdigheters betydning for læring av fag og elevenes forståelse av fagkunnskap
- har utviklet bevissthet rundt egen kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har innsikt i egen utvikling som lærer
- kan vurdere egen lærerkompetanse og eget læringsbehov

Forventet læringsutbytte 3. og 4. studieår

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- har kunnskap om lærerens rettigheter og plikter og om lærerarbeidet på organisasjonsnivå
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i skolen
- har kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon

Ferdighet

Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder
- kan planlegge og vurdere foreldremøter og utviklingssamtaler med elever
- kan delta i lokalt læreplanarbeid
- kan samhandle med kolleger, skoleledelse, foresatte og andre aktører i skolen
- kan med basis i teori og forskning identifisere mobbing og trakassering og drøfte måter dette kan håndteres på
- kan med basis i teori vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere skolen i forhold til samfunnsmandatet
- har utviklet kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har utviklet læreridentitet basert på profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- har kritisk distanse til egen yrkesutøvelse
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg selv, sitt yrke og framtidig arbeidsplass gjennom kollegialt samarbeid og samhandling med eksterne aktører

Profil og innhold

Praksis skal være veiledet, vurdert og variert. Den skal ha en tydelig progresjon, være tilpasset studentenes fagvalg og knyttet til ulike deler av skolens virksomhet. Studentene skal få praksiserfaringer både på lavere og høyere trinn i løpet som utdanningen kvalifiserer for, samt undervisnings erfaring i fag de har hatt opplæring i. Praksis skal være en arena for øvelse, refleksjon og systematisk læring.

Praksis innebærer

- observasjon av praksislærers undervisning og utøvelse av læreryrket
- observasjon av medstudenters undervisning, planlegging og gjennomføring av egen undervisning
- refleksjon over og vurdering av egne og medstudenters praksiserfaringer
- obligatorisk loggskrivning
- gjennomføring av ulike kartleggings- og vurderingsarbeid i relasjon til elever og deres læringsmiljø
- arbeid med yrkesetiske spørsmål
- samvirke og samarbeid i skolehverdagen med sikte på å utvikle innsikt, relasjonskompetanse og kommunikasjonsferdigheter
- deltakelse i praksisskolens profesjonelle fellesskap
- deltakelse i hjem/skole-samarbeid

Praksisopplæringen ved NLA Høgskolen består av 105 dagers praksis i grunnskolen. I tillegg kommer praksisforberedelser og etterarbeid. Det legges til rette for alternativ praksis i en av praksisperiodene tredje studieår. Studenter kan etter innvilget søknad få ha praksis ved skoler i utlandet, primært Afrika og Asia, eller gjennomføre praksis som klasseovertaking ved skoler i Norge.

Studentene deles inn i praksisgrupper på inntil 4 studenter. I rimelig tid før praksis det enkelte studieår vil gruppene få tildelt praksisskole, praksislærer og veileder fra høgskolen. Praksisgruppene fungerer også som grupper for profesjonsveiledning. Før hver praksisperiode skal det utarbeides gruppekontrakt, og den enkelte student skal skriftliggjøre individuelle mål for perioden.

Praksisperiodene skal utfordre til kreativitet og nytenking, samtidig som en kan reflektere over og anvende mer tradisjonelle arbeidsformer. Studentene skal første året planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning under veiledning av praksislærere og faglærere i lærerutdanningen, og i samarbeid med medstudenter, før de etter hvert tar mer selvstendig ansvar for å kunne planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning.

1 dag i praksisfeltet skal i snitt bestå av 3 klokketimer undervisning og 2 klokketimer veiledning. Rammene må tilpasses de ulike former for timeplanlegging og arbeidsøkter den enkelte praksisskole legger til grunn. Alle praksisperioder skal inneholde observasjon av praksislærer. Omfang og plassering vil variere fra første til fjerde studieår med utgangspunkt i praksisperiodens varighet og studentenes kompetanse.

Innhold og organisering av veiledning i praksisperiodene skal sikre variasjon og progresjon gjennom studiet. Alle praksisperioder skal ha en veksling mellom individuell veiledning og veiledning i gruppe, samt veiledning i forkant og etterkant av undervisningsopplegg. Veiledningen skal ta opp aktuelle tema på det enkelte studieår, samt tema som har relevans for arbeidet ved praksisskolen. En sentral målsetting for veiledningen er at studenten skal gjøre oppdagelser på vegne av seg selv, samt utvikle veilederkompetanse.

Å utdanne seg til lærer handler om å bli kjent med og utvikle seg selv og de ressurser en besitter. I tilknytning til praksisperiodene vil det brukes dramapedagogiske metoder og prinsipper særlig knyttet til lærerrollen, klasseledelse, varierte arbeidsmåter og samtaler. Drama i praksisopplæringen (DIP) vektlegger en allsidig lærerkompetanse og forutsetter aktiv innsats og vilje til utprøving. Studenten vil bli utfordret til å øve opp en bevissthet om egen kropp og stemme, og hvordan den kommuniserer med elevene og rommet. Gjennom teori, øvelser og arbeidskrav vil drama i praksisopplæringen gi den enkelte student anledning til å utnytte fiksjonens skapende krefter, og å utforske egne muligheter og utfordringer i samspill og samtaler med andre. Undervisningen vil gi studentene beredskap, slik at de kan bidra til at barn og unge gjennom hele grunnskolen får oppleve

læringsaktiviteter som kan skape rom for utforsking og formidling av skolens lærestoff, virkelighetens hendelser og fantasiens tankesprell. Drama i praksisopplæringen skal inneha en progresjon som er i tråd med forventet læringsutbytte det enkelte studieår. Studentene vil ved endt utdanning ha gjennomført et dramakurs med et omfang på 54 timer fordelt på de tre første studieårene.

I et samarbeid mellom praksis og fag som er representert på det enkelte studieår, vil studentene få større og mindre arbeidskrav knyttet til praksis. Arbeidskravene må i størst mulig grad fungere som nyttige innslag i skolehverdagen, og bidra til å fremme elevenes læring og utvikling. De skal også bidra til å knytte undervisningen på høgskolen til arbeidet i praksisfeltet.

Det skal i praksisopplæringen legges til rette for gode arenaer for trepartssamtalen, dvs. de kollektive bakrom der studenter, praksislærere og faglærere møtes til refleksjon rundt teori og praksis.

Profil og innhold 1.studieår

29 dagers praksis gjennomført primært på 5.-7.trinn i grunnskolen

Fokus: å være

Første studieår er hovedtemaet for praksisopplæringen lærerrollen, lærerarbeidet og lærerens tilrettelegging for læring av fag for 5.-10.trinn. Sentrale tema er:

- Utvikling av egen læreridentitet
- Lærerarbeidet i møte med elever på 5.-10. trinn, elevgrupper og klasser
- Læringsledelse i møte med elever; ledelse av, rutiner og regler for læringsarbeidet
- Elevenes faglige, sosiale, kulturelle og personlige læring og utvikling i 5.-10. trinn
- Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning
- Læringsrettet vurdering
- Dramapedagogiske verktøy

Profil og innhold 2. studieår

31 dagers praksis gjennomført primært på 8.-10.trinn i grunnskolen.

Fokus: å kunne

Hovedtemaet for praksisopplæringen i andre studieår er eleven i 5.-10. trinn, elevmangfoldet og elevenes møte med skole og fag. Sentrale tema er:

- Inkluderende læringsfellesskap
- Variert og tilpasset opplæring, ulike arbeidsmåter
- Lærerarbeid og læringsledelse i flerkulturelle klasserom og i møte med elever med spesielle behov
- Klasseromskunnskap/kunnskap om ulike læringsarenaer
- Aktuelle kartleggingsverktøy
- Dramapedagogiske verktøy

Profil og innhold 3. og 4. studieår

3.studieår: 30 dagers praksis gjennomført på 5.-10.trinn i grunnskolen, evt. 15 dager som alternativ praksis.

4.studieår: 15 dagers praksis gjennomført på 5.-10. trinn i grunnskolen

Fokus: å se

Et nytt hovedtema for praksisopplæringen tredje og fjerde studieår er skolen som organisasjon, det profesjonelle fellesskapet og samarbeid med foresatte og andre sentrale instanser utenfor skolen. Sentrale tema er:

- Lærerens rettigheter og plikter, lærerarbeidet på organisasjonsnivå og i profesjonelle fellesskap
- Skole- og elevdemokrati, foresatte og elevers rettigheter
- Samarbeid med foresatte, PPT og andre aktører
- Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- Samarbeid med lokalmiljøet med vekt på entreprenørskap
- Overganger mellom trinnene
- Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen
- Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid
- Dramapedagogiske verktøy

Læringsaktiviteter

I løpet av praksisopplæringens 105 dager i praksisfeltet vil studentene observere, planlegge, gjennomføre og evaluere undervisningsopplegg. Studentene skal veilede og bli veiledet,

samt være en del av et forpliktende profesjonelt fellesskap. I tillegg vil det i tilknytning til praksisperiodene legges opp til møter med praksislærer, arbeid i praksisgruppen, forelesninger, seminar og oppgaveskriving.

Vurdering

Underveisvurdering

I praksisopplæringen det enkelte studieår ligger det arbeidskrav knyttet til fremmøte, loggskrivning, drama i praksisopplæringen (DIP) og vurdering av den enkelte praksisperiode. Arbeidskravene vurderes til godkjent/ikke godkjent.

Deltakelse i praksisopplæringen med forberedelser, gjennomføring og etterarbeid, er obligatorisk.

Den enkelte praksisperiode vurderes etter gjeldende kriterier, og vurderingen skjer i et samarbeid mellom praksislærer, praksisrektor og veileder/faglærer ved høgskolen. Vurderingen skal støtte opp om studentens læring og utvikling. Dersom en student står i fare for å få praksisperioden vurdert til ikke godkjent, følges egne rutiner. Hver praksisperiode kan gjennomføres inntil to ganger.

Sluttvurdering

Praksisopplæringen vurderes hvert studieår etter karakterskalaen bestått/ikke bestått. For å få praksis det enkelte studieår vurdert til bestått, må arbeidskravene knyttet til fremmøte, loggskrivning og vurdering av den enkelte praksisperiode være vurdert til godkjent.

Endelig praksiskarakter etter skalaen *bestått/ikke bestått* gis etter fjerde studieår. For å få karakteren bestått må studenten ha bestått praksisopplæringen i hvert studieår, samt gjennomført og fått godkjent Drama i praksisopplæringen, 1.-3.studieår.

Aktuelle vedlegg

- Kriterier for praksisvurdering
- Kursplan for Drama i praksisopplæringen (DIP)
- Fravær i praksis
- Rutiner ved fare for ikke godkjent praksis

